Lietas Nr. C26110013
Lietas arhīva Nr. CA-0135-14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2014.gada 9.oktobrī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore
tiesnese A.Šilova
tiesnesis I.Stivriņš
ar sekretāri I.Krušanovu
piedaloties zvērinātai advokātei T.Kūkojai

atklātā tiesas sēdē izskatīja maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administratora /pers.A/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2014.gada 31.marta spriedumu civillietā maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administratora /pers.A/ prasībā pret zemnieku saimniecību „Kalnāji" par parāda 15 860 *euro* un nokavējuma likumisko procentu 2051,28 *euro* piedziņu.

Aprakstošā daļa

Maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administrators /pers.A/ 2014.gada 21.augustā Rēzeknes tiesā, iesniedzot 2013.gada 28.augustā prasības pieteikuma papildinājumus un 2014.gada 26.februārī prasības pieteikuma precizējumu, cēla prasību pret zemnieku saimniecību „Kalnāji". Pamatojoties ar Civillikuma 1759.panta pirmo punktu, 1765. un 1943.pantu, prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas parādu 17 781,28 *euro* apmērā, kas sastāv no pamatparāda 15 730,00 *euro* un nokavējuma procentiem 2051,28 *euro*, kā arī visus tiesāšanās izdevumus, pārskaitot naudas līdzekļus maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" akciju sabiedrībā „Citadele banka" atvērtajā norēķinu kontā Nr.LV57PARX0013276750001.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas rajona tiesas 2011.gada 17.jūnija spriedumu pasludināts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" maksātnespējas process, par administratoru iecelts /pers.A/.

Norāda, ka, pārbaudot sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" grāmatvedības datus, administrators konstatēja, ka 2011.gada 25. februārī prasītājs ir izsniedzis īstermiņa aizdevumu 15 860,00 *euro* apmērā atbildētājai zemnieku saimniecībai „Kalnāji", veicot pārskaitījumu no akciju sabiedrības „Latvijas Krājbanka" norēķinu konta LV72UBAL3400129224010.

Tā kā atbildētāja nav izpildījusi savas saistības un administratora 2011.gada 30.novembrī pieteikto pretenziju atmaksāt parādu līdz 2011.gada 24.decembrim nav izpildījusi, pamatojoties ar Civillikuma 1759.pantu, prasītāja ieskatā sākot ar 2011.gada 25.decembri parāda atmaksa ir uzskatāma par nokavētu un atbildētājai ir pienākums papildus pamatparādam maksāt prasītājam arī nokavējuma procentus - 6% gadā. Prasītāja vērtējumā nokavējuma procenti skaitāmi par laiku no 2011.gada 25.decembra līdz 2014.gada 26.februārim, tās ir 792 dienas, līdz ar to nokavējuma procenti ir 2051,28 *euro*.

Atbildētāja zemnieku saimniecība „Kalnāji" 2013.gada 1.novembrī iesniedza rakstveida paskaidrojums par celto prasību un uzsver, ka prasību neatzīst pilnībā, jo starp strīda pusēm īstermiņa aizdevuma saistības netika nodibinātas.

Atbildētāja paskaidro, ka 2010.gada 3.novembrī sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" un zemnieku saimniecība „Kalnāji" noslēdza līgumu Nr. 03/11-2010, saskaņā ar kura 3.2.punktu prasītājam kā pārdevējam, 30 kalendāro dienu laikā pēc pasūtītāja veidlapas un rokas naudas 15 730 *euro* saņemšanas, bija jāpiegādā pircējam jauns kāpurķēžu ekskavators 157 300 *euro* vērtībā, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli.

Norāda, ka zemnieku saimniecība „Kalnāji" 2011.gada 21.decembrī samaksāja 141 570 *euro* – tas ir visu no SIA „LKB Līzings", saskaņā ar 2010.gada 15.decembra aizdevuma līgumu Nr. L102115, saņemto aizdevuma summu ekskavatora iegādei.

Tā kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" nolīgtajā termiņā tehniku nepiegādāja, ko apliecina pieņemšanas-nodošanas akts Nr. 03/06/1, zemnieku saimniecībai „Kalnāji" sakarā ar nesavlaicīgu līguma izpildi nācās divus mēnešus maksāt līzinga maksājumus par nesaņemtu preci, kā arī lūgt SIA „LKB Līzings" pārcelt pamatsummas atmaksu. Uzsver, ka bez ekskavatora atbildētājai arī nebija iespējams plānotajā apjomā izpildīt pasūtījumus, par kuriem saņemto samaksu varētu novirzīt aizdevuma pamatsummas atmaksai. Turklāt tehnikas iegāde notika izmantojot Eiropas Savienības atbalstu, tāpēc atbildētājai nācās papildus kārtot arī ar projekta termiņa pagarināšanu saistītos jautājumus Lauku atbalsta dienestā.

Paskaidro, ka visu iepriekš minēto apstākļus dēļ zemnieku saimniecībai „Kalnāji" radās ievērojumi materiāli zaudējumi, tāpēc atbildētāja izmantoja savas kā pircēja tiesības saskaņā ar 2010.gada 3.novembra līgumu Nr. 03/11-2010 un 2011.gada februārī pieprasīja sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" samaksāt līgumsodu par tehnikas piegādes kavēšanu. Tādējādi, izpildot pieprasītās saistības par līgumsoda samaksu saskaņā ar pušu starpā noslēgto līgumu, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" 2011.gada 25.februārī ieskaitīja zemnieku saimniecības „Kalnāji" kontā 15 860 *euro*, maksājuma uzdevumā bankai bez jebkāda pamata, atbildētājas ieskatā kļūdaini, norādot, ka minētā naudas summa ir īstermiņa aizdevums. Uzsver, ka

atbildētājai īstermiņa aizdevums nebija nepieciešama, par to netika noformēts neviens rakstveida dokuments, ko puses būtu parakstījušas. Tāpat arī norāda, ka līdz maksātnespējas pasludināšanai no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" puses nebija izteikti nekādi prasījumi par īstermiņa aizdevuma atmaksu, jo, neesot pušu vienošanās par īstermiņa aizdevuma esamību, nevar prasīt arī aizdevuma atmaksu.

Ar Rēzeknes tiesas 2014.gada 31.marta spriedumu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administratora /pers.A/ prasība pret zemnieku saimniecību „Kalnāji" noraidīta pilnīgi. No maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" zemnieku saimniecības „Kalnāji" labā piezīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību 516,50 *euro*.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzina, ka nepastāv strīds par 15 860 *euro* pārskaitījuma faktu no prasītāja norēķinu konta atbildētāja norēķinu kontā, taču tiesa secināja, ka starp pusēm ir strīds par minētās naudas summas pārskaitījuma mērķi.

Izvērtējot lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa atzina, ka ar 2010. gada 3. novembrī pušu starpā noslēgto līgumu Nr. 03/11-2010 sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" apņēmās pasūtīt, piegādāt un pārdot zemnieku saimniecībai „Kalnāji" jaunu ekskavatoru JCB 220 līgumā noteiktā kārtībā un termiņos. Tiesa konstatēja, ka no minētā līguma izrietošie maksājumi apstiprinās ar piegādātājas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" 21.12.2010. rēķinu Nr. 21/12-2010/4 par avansa maksājumu par ekskavatoru JCB JS220 kopsummā ar PVN 157 300,00 *euro,* zemnieku saimniecības „Kalnāji" maksājumu 21.12.2010. 141 570,00 *euro* apmērā, kā arī piegādātāja 24.02.2011. rēķinu Nr. 24/02-2011/1 par avansa maksājumu par ekskavatoru JCB JS220 kopsummā ar PVN 15 860,00 *euro* un šīs summas samaksu, ko pierāda 25.02.2011. maksājumu rīkojums. Tiesas ieskatā no minētajiem maksājumu dokumentiem redzams, ka strīdus summu atbildētāja zemnieku saimniecība „Kalnāji" 25.02.2011. ir pārskaitījusi sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" kā avansa maksājumu par ekskavatoru, ko pierāda prasītājas kā piegādātāja 24.02.2011. izrakstīts rēķins Nr. 24/02-2011/1 maksātājam ZS „Kalnāji" par 15 860 *euro* iemaksu - avansa maksājumu par jaunu kāpurķēžu ekskavatoru JCB JS220 un 25.02.2011. maksājumu rīkojums par šīs summas samaksu tehnikas piegādātājam atbilstoši rēķinā norādītajam mērķim.

Spriedumā norādīts, ka katram juridisku personu naudas pārskaitījuma pamatojumam, atbilstoši Grāmatvedības reģistru kārtošanas noteikumiem, jābūt attaisnojošiem dokumentiem, kas pierāda pušu saistības vai maksājuma pienākumu. Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa atzina, ka zemnieku saimniecības „Kalnāji" tiesā iesniegtajā 2011. gada 20. janvāra rēķinā Nr. 2/L maksātājam sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" par līgumsoda samaksu ir norādīts pamatojums - 03.11.2010. noslēgtā līguma Nr. 03/11-2010 saistību neizpilde, kas atbilst likuma „Par grāmatvedību" 2. panta nosacījumiem un arī Grāmatvedības kārtošanas noteikumiem. Turpretī lietas materiālos esošajam 25.02.2011. veiktajam 15 860 *euro* pārskaitījumam no konta Nr. LV72UABL3400129224010 ar norādi, ka tas ir īstermiņa aizdevums zemnieku saimniecībai „Kalnāji", pamatojumam nekāds līgums vai pušu vienošanās nav minēti. Tiesas ieskatā lietā esošie maksājumu dokumenti pierāda naudas maksājumu faktus, bet tie nav divpusīgi saistību darījumi civiltiesiskā izpratnē.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka starp pusēm pastāvēja tikai ekskavatora piegādes un ar to saistīto norēķinu līgumsaistības, ko pierāda lietā esošie rakstveida pierādījumi un puses šīs saistības neapstrīd.

Tiesa nodibināja, ka lietā iesniegtais /pers. B/ maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administratoram adresētais 2014. gada 21. februāra rakstveida paskaidrojums par to, ka 15 860 *euro* pārskaitījums zemnieku saimniecībai „Kalnāji" bija naudas aizdevums, pats par sevi nepierāda divpusējo darījumu starp strīdā iesaistītajām juridiskajām personām.

Pamatojoties ar Maksātnespējas likuma 65.panta pirmās daļas 2.punktu un 70. panta otro daļu un ņemot vērā apstākli, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" maksātnespējas process tika pasludināts 2011. gada 17. jūnijā, bet prasība pret zemnieku saimniecību „Kalnāji" celta 2013. gada 21. augustā, tiesa secināja, ka maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" dokumentu inventarizācija līdz prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā jau bija veikta un visi esošie parādnieka darījumus pamatojošie dokumenti tika nodoti administratora rīcībā. Aizdevuma kā divpusēja darījuma apliecinoši pierādījumi administratoram nebija iesniegti.

Pirmās instances tiesas ieskatā, strīdā iesaistītās puses ir juridiskas personas, kuru pienākumus visus saistību darījumus atspoguļot grāmatvedības uzskaitē, pamatojot tos ar attaisnojošiem dokumentiem. Ja puses vienojās par aizdevumu, tad tas bija jānoformē tādā veidā, kas atspoguļotu pušu pausto gribu un uzņemtās saistības. Apstāklis, ka maksājumu uzdevumā kā pārskaitījuma mērķis norādīts īstermiņa aizdevumus, ievērojot lietā konstatēto, nav pietiekams pamats prasības apmierināšanai. Tā kā Civillikuma 1509. pantā ir noteikts, ka divpusēji darījumi šaubu gadījumā iztulkojami tam par ļaunu, kurš attiecīgajā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk, pirmās instances tiesas ieskatā sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro", pirms veikt naudas pārskaitījumu, bija jāparūpējas par darījuma noformēšanu rakstveidā identiski situācijai, kā puses vienojās par ekskavatora piegādi.

Apelācijas sūdzību par minēto Rēzeknes tiesas 2014.gada 31.marta spriedumu iesniedza maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administrators /pers.A/. Sūdzībā norādīts, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā, jo pirmās instances tiesa nav objektīvi izvērtējusi visus pierādījumus lietā, subjektīvi veikusi Civillikuma 1473. un 1474.panta normu interpretāciju, kā arī atbildētājs savus iebildumus prasībai nav pierādījis, tāpēc pirmās instances spriedums nav likumīgs.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā ar tiesā iesniegtajiem dokumentiem tika pierādīta naudas līdzekļu, proti, izsniegtā kredīta, nodošana no prasītājas bankas konta atbildētājai, tāpēc zemnieku saimniecībai „Kalnāji" ir pienākums šos naudas līdzekļus atmaksāt vai pierādīt, kādu iemeslu dēļ naudas līdzekļi nav jāatmaksā. Pamatojoties ar Civilprocesa likuma 93.pantu, prasītājs uzskata, ka atbildētājai ir pienākums pierādīt apgalvojumu, ka no prasītājas saņemtā nauda ir līgumsods par tehnikas piegādes kavēšanu, kā arī pierādīt līgumsoda aprēķināšanas un piemērošanas pamatu. Norāda, ka no rēķina Nr.2/L, kurš izsniegts prasītājas bijušajam valdes loceklim ar pamatojumu – 03.11.2010. noslēgtā līguma Nr.03/11-2010 saistību neizpilde, nav iespējams konstatēt, vai tas ir līgumsods, nokavējuma procenti, rokas naudas atmaksa, kā arī tajā nav norādīts, pamatojoties uz kuru līguma punktu šāds

rēķins ir izrakstīts. Lietā nav pierādījumu, vai atbildētājs pats šādu rēķinu un attiecīgi tā apmaksu ir atzinis savā grāmatvedībā tā sastādīšanas laikā 2011.gadā, jo prasītājam ir radušās šaubas, ka rēķins ir fiktīvs.

Tāpat apelācijas sūdzības iesniedzējs nepiekrīt tiesas secinājumam, ka prasība bija jāpierāda ar rakstveida pierādījumiem – pušu divpusēja tiesiska darījuma nodibināšanu un pastāvēšanu, jo atbilstoši Civillikuma 1474.pantam darījuma dalībnieki var apmierināties ar mutisku vienošanos vai sastādīt rakstisku aktu. Uzskata, ka rakstiska akta sastādīšana nav priekšnosacījums darījuma spēkā esamībai, jo maksājuma dokumentā bija nepārprotami norādīts maksājuma mērķis – īstermiņa aizdevums, kuru viena puse izsniedza, bet otra pieņēma.

Sūdzības iesniedzējs norāda, tā kā zemnieku saimniecība „Kalnāji" parādu līdz 2011.gada 24.decembrim nesamaksāja, tas uzskatāms par nokavētu, tāpēc atbildētājam ir pienākums maksāt arī 6 % nokavējuma procentus gadā. Apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz tiesu piedzīt no zemnieku saimniecības „Kalnāji" pamatparādu 15 859,99 *euro* un nokavējuma procentus par laika periodu no 2011.gada 25 decembra līdz apelācijas sūdzības sagatavošanas dienai 2014.gada 23.aprīlim, tas ir par 851 dienu, 2215,88 *euro*, bet kopā 18 075,87 *euro*.

Apelācijas sūdzības iesniedzējas pārstāvis tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību pēc tajā norādītajiem motīviem un, precizējot prasības summu, norādīja, tā kā prasījums par likumisko procentu piedziņu no zemniekus saimniecības „Klanāji" tika celts līdz pieteikuma sagatavošanas dienai, bet prasības pieteikuma izskatīšana nozīmēta 2014.gada 26.februārī, lūdz piedzīt no atbildētājas pamatparādu 15 730 *euro* un likumiskos procentus 2597,77 *euro*, bet kopā 18 327,77 *euro*.

Atbildētājas pārstāve zvērināta advokāte T.Kūkoja tiesas sēdē apelācijas sūdzībai nepiekrita un lūdza prasību noraidīt.

Motīvu daļa

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, novērtējot lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus un liecinieka liecības, atzīst, ka prasība un lietā iesniegtā apelācijas sūdzība ir noraidāmas pilnīgi.

Lietā konstatēts un pušu starpā nepastāv strīds, ka sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" akciju sabiedrībā „Latvijas Krājbanka" bija konts Nr.LV72UABL3400129224010, ko apliecina lietā esošā 2013.gada 26.augusta izdruka no nodokļu maksātāja kontiem kredītiestādēs (lietas 20.lapa) un akciju sabiedrības „Latvijas Krājbanka" konta izraksts Nr.21. Minētā konta izrakstā Nr.21 iekļauts 2011.gada 25.februārī veiktais 15 860 *euro* ENS pārskaitījums zemnieku saimniecībai „Kalnāji", kura maksājuma mērķī norādīts – īstermiņa aizdevums (lietas 19.lapa). Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa nodibināja, ka lietā nav strīda par minētās naudas summas pārskaitījuma faktu no prasītājas norēķinu konta atbildētājas norēķinu kontā, bet starp pusēm ir strīds par minētās naudas summas pārskaitījuma mērķi.

Lietas izskatīšanas laikā apelācijas instances tiesā apelācijas sūdzības iesniedzējas pārstāvis apgalvoja, ka minētā summa bija aizdevums atbildētājai, savukārt atbildētāja šim apgalvojumam nepiekrita, norādot, ka 15 860 *euro* prasītāja zemnieku saimniecībai samaksāja kā līgumsodu par ekskavatora piegādes termiņa nokavējumu.

Lietā nopratināts kā liecinieks /pers. B/ liecināja, ka viņš bija sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" valdes loceklis un apstiprināja, ka sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" bija noslēgts līgums ar zemnieku saimniecību "Kalnāji" par ekskavatora piegādi un pārdošanu. Tā kā zemnieku saimniecībai „Kalnāji" bija materiālās problēmas un nebija pietiekoši naudas līdzekļu pilnīgai samaksai par tehniku, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" izsniedza tai aizdevumu 15 860,00 *euro* apmērā.

Tomēr tiesas ieskatā minētais apstāklis par zemnieku saimniecības „Kalnāji" materiālā rakstura problēmām un aizdevuma izsniegšanu ir pretrunā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem (lietas 57.-67.lapa), jo no zemniekus saimniecības „Kalnāji" konta apgrozījuma pārskata redzams, ka 2011.gada 28.februārī zemniekus saimniecība no valsts kases saņēma budžeta maksājumu Ls 20 981,54 apmērā (lietas 60.lapa).

No lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, konkrēti, zemnieku saimniecības „Kalnāji" īpašnieka /pers. C/ atbildes, kas sniegta MSIA „Kapro" maksātnespējas procesa administratoram /pers.A/ sakarā ar pretenziju Nr.885/11, redzams, ka atbildētājs informēja administratoru par 2010.gada 3.novembra zemnieku saimniecības „Kalnāji" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" starpā noslēgto līgumu Nr.03/11-2010 un uzskaitīja līguma punktus, ko sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" nebija ievērojusi. Tāpat arī minētajā vēstulē ir sniegts skaidrojums gan par pušu starpā veiktajiem savstarpējiem norēķiniem, gan par tehnikas piegādes nokavējumu, veikto līgumsoda aprēķinu. Kā arī norādīja, ka 15 860 *euro* tika iemaksāti zemnieku saimniecības kontā kā daļa no līgumsoda, ko sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" samaksāja par savlaicīgi nepiegādāto tehniku, jo ekskavators tika saņemts tikai 2011.gada 6.martā, lai gan tas bija jāpiegādā līdz 2011.gada 21.janvārim. Vēstulei tika pievienots arī minētais 2010.gada 3.novembra pušu starpā noslēgtais līgums Nr.03/11-2010 (lietas 52.lapa).

Ņemto vērā minēto Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka 2010.gada 3.novembrī pušu starpā tika noslēgts līgums Nr.03/11-2010, ar kuru sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" apņēmās pasūtīt, piegādāt un pārdot zemnieku saimniecībai „Kalnāji" jaunu ekskavatoru JCB 220 līgumā noteiktā kārtībā un termiņos, savukārt, zemnieku saimniecība sakarā ar noslēgto līgumu 2010.gada 21.decembrī samaksāja prasītājai 141 570,00 *euro* (lietas 55.lapa) un 2011.gada 25.februārī – 15 860,00 *euro* (lietas 53.lapa). Taču, tā kā no 2010.gada 3.novembra līguma Nr.03/11-2010 izrietošās saistības sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" izpildīja tikai 2011.gada 6.martā, ko apstiprina lietā esošais pieņemšanas nodošanās akts (lietas 33.lapa), apelācijas instances tiesa atzīst, ka atbildētājai bija tiesības saņemt no prasītāja līgumsodu par nokavējumu. Zemnieku saimniecība „Kalnāji" kā pamatojumu tam iesniegusi 2011.gada 20.janvāra rēķinu Nr.2/L maksātājam sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Kapro" par līgumsoda samaksu, rēķina pamatojumā norādot, ka līgumsods ir par nepienācīgu 03.11.2010. noslēgtā līguma Nr.03/11-2010 saistību neizpildi (lietas 86.lapa).

Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošanu īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Savukārt, Civillikuma 1940.pants noteic, ka līdzējiem vajadzīgs nodoms noslēgt aizdevuma līgumu. Turklāt aizdevējam jābūt vai nu aizdodamo lietu īpašniekam vai jārīkojas tā īpašnieka uzdevumā vai ar viņa piekrišanu. Proti, lai darījumu varētu atzīt par aizdevuma līgumu, tiesai jākonstatē: 1) atvietojamu lietu nodošanu īpašumā; 2) pienākums atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās; 3) ka aizdevējs ir vai nu aizdodamo lietu īpašnieks vai rīkojas ar tām īpašnieka uzdevumā vai ar viņa piekrišanu; 4) slēdzēju

nodoms noslēgt tieši aizdevuma līgumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 92.pantam, pierādījumi lietā ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Turklāt, Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa notic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

Tā kā tiesa pati pierādījumus neievāc, bet pamato savu spriedumu ar lietas dalībnieku iesniegtajiem pierādījumiem, tiesai, izskatot lietu, jānoskaidro lietas apstākļi, kuri ietilpst pierādīšanās priekšmetā – prasības pamata fakti un atbildētāja iebildumu pamata fakti. Tāpat arī jāievēro, ka meklējamos faktus norāda puses, taču to faktu sastāvu, kas jāpierāda lietā, galīgi nosaka tiesa saskaņā ar tām materiālo tiesību normām, kuru hipotēzēs ir norādīti fakti, kas nosaka pušu apstrīdētās un aizskartās tiesības un tām atbilstošus pienākumus (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006,32.lpp.*).

Ņemot vērā iepriekš minētās likumu normas un lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Kapro" un zemnieku saimniecību „Kalnāji" nepastāvēja no aizdevuma līguma izrietošās civiltiesiskās attiecības, jo lietā nav konstatēts, ka pušu starpā būtu pastāvējis tiešs nolūks noslēgt aizdevuma līgumu un ka pušu starpā būtu pastāvējusi vienošanās par atbildētājas pienākumu atdot saņemtos naudas līdzekļus. Tādējādi nenodibinot aizdevuma līguma būtisko sastāvdaļu esamību, Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata atzīt, ka starp pusēm pastāv no aizdevuma līguma izrietošās civiltiesiskās attiecības un prasītājai ir tiesības prasīt šī aizdevuma atdošanu.

Pirmās instances tiesa pamatoti konstatēja, kam piekrīt arī apelācijas instances tiesa, ka starp pusēm pastāvēja tikai ekskavatora piegādes un ar to saistīto rēķinu līgumsaistības, ko nepārprotami pierāda lietā esošie rakstveida pierādījumi, turklāt, puses šīs saistības neapstrīd.

Prasītājas pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka zemnieku saimniecībai „Kalnāji" nebija tiesību 15 860 *euro* atzīt kā līgumsodu, jo prasītāja nav pieļāvusi saistību nokavējumu, izpildot pirkuma-pārdevuma līguma nosacījumus. Prasītājas pārstāvis norāda, ka tikai no rokas naudas saņemšanas 2011.gada 25.februārī prasītājai bija pienākums 30 dienu laikā piegādāt tehniku.

Saskaņā ar Civillikuma 1725.pantu – ar rokas naudu jāsaprot tas, ko līgumu noslēdzot viena puse dod otrai nevien par galīgi noslēgta līguma pierādījumu, bet līdz ar to arī par tā izpildījuma nodrošinājumu. Minētā likuma 1728. pants paredz, ka ar rokas naudas iedošanu līgums, ja tas citādi atbilst visiem likuma prasījumiem, uzskatāms par noslēgtu un katra puse var prasīt, lai to izpilda, turklāt 1729.pants nosaka, kad ar rokas naudu nodrošinātais līgums izpildīts, rokas nauda vai nu atdodama tam, no kā tā saņemta, vai ieskaitāma viņam līguma izpildījumā, ja vien līdzēji nav noteikti norunājuši citādi.

Interpretējot minētās likuma normas secināms, ka rokas nauda ir saistību pastiprinājums, kad līguma viena puse iedod otrai pusei zināmu naudas summu kā apliecinājumu, ka tā atzīst saistību un piekrīt šo summu zaudēt, ja saistību neizpildīs. Ja abas puses saistību pienācīgi izpildīs, gala rezultātā samaksātā summa vai nu tiks ieskaitīta devēja saistības izpildījuma, vai atdota atpakaļ. Tādējādi atzīstams, ka saskaņā ar pirkuma līguma nosacījumiem pārdevējs vispirms saņem rokas naudu, kurai ir divējādas funkcijas:

„1)pierādījuma funkcija – pierādījums līguma noslēgšanai, jo-ja rokas nauda iedota, tad ir pierādīts, ka līgums noslēgts;

2)nodrošinājuma funkcija – tiek nodrošināta līguma izpildīšana" (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans īpašums, 231.lpp*).

Līdz ar to kā nepamatots apelācijas instances tiesas ieskatā, ir noraidāms prasītājas pārstāvja tiesas sēdē izteiktais viedoklis, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Kapro" sakarā ar 2010.gada 3.novembra līgumu ekskavatora piegādes nokavējumu nav pieļāvusi, jo sākotnēji prasītāja 2010.gada 21.decembrī saņēma pirkuma maksu 141 579,00 *euro* (lietas 55.lapa), bet rokas naudu 15 850,00 *euro* saņēma vēlāk – 2011.gada 25.februārī (lietas 53.lapa), jo minētais ir pretrunā ar rokas naudas būtību.

Pastāvot visiem iepriekš minētajiem lietas apstākļiem, apelācijas instances tiesa atzīst, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai, zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, bet apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti nevar būt par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai, tāpēc prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Ņemto vērā, ka lietā iesniegtā prasība un apelācijas sūdzība ir noraidītas, bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas desmito punktu administrators ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, atbilstoši minētā likuma 42.panta ceturtajai daļai tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Tiesas sēdē atbildētājas zemnieku saimniecības „Kalnāji" pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Terēze Kūkoja pieteica lūgumu ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu pirmās un apelācijas instances tiesā advokāta palīdzības samaksai 758,50 *euro* apmērā.

Lietā iesniegts orderis Nr.02467, faktūra-rēķins Nr.35 par juridiskās palīdzības sniegšanu un pārstāvību Rēzeknes tiesā 516, 50 *euro* apmērā (lietas 50.lapa) un faktūra-rēķins Nr.21 par juridiskās palīdzības sniegšanu un pārstāvību Latgales apgabaltiesā 242,00 *euro* apmērā (lietas 154.lapa), kā arī 2013.gada 2.decembra konta pārskats (lietas 51.lapa) un 2014.gada 23.septembra iekšzemes un Eiropas EUR maksājums (lietas 153.lapa) par minēto summu samaksu.

Ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanas kārtību un apmēru reglamentē Civilprocesa likuma 44.pants, saskaņā ar kura pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu no prasītājas zemnieku saimniecības „Kalnāji" labā ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi pirmās un apelācijas instances tiesā 758,50 *euro* advokāta palīdzības samaksai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434.panta ceturto daļu, tiesa nosaka prasītājai termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā ar lietas vešanu saistos izdevumu samaksai – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434. pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt pilnīgi maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro" administratora /pers.A/ prasību pret zemnieku saimniecību „Kalnāji" par parāda 15 860 *euro* un nokavējuma likumisko procentu 2051,28 *euro* piedziņu.

Piedzīt no maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kapro", reģistrācijas numurs 42403017322, zemnieku saimniecības „Kalnāji", reģistrācijas numurs 42401009674, labā ar lietas vešanu saistos izdevumus par advokāta palīdzību 758,50 *euro* (septiņi simti piecdesmit astoņi *euro*, 50 centi).

Sprieduma labprātīgai izpildei ar lietas vešanu saistīto izdevumu samaksai noteikt 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 23.oktobra, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore

Tiesnese A.Šilova

Tiesnesis I.Stivriņš